

Aleksander Radwański
aleksander@mol.com.pl
MOL Sp. z o.o.

MOL NET+

Streszczenie: Artykuł przedstawia system biblioteczny MOL NET+ dedykowany placówkom edukacyjnym, np. szkołom czy przedszkolom. Zwraca uwagę na usługowy model systemu tzw. SaaS, który jest niezwykle korzystny dla bibliotekarza pod względem administrowania oraz na funkcjonalności dla czytelników, np. dostępny 24/7 katalog OPAC.

Słowa kluczowe: systemy biblioteczne, MOL NET+, Software as a Service, SaaS

Używając poetyki Stanisława Lema z Cyberiady, to „opowieść o MOL-u, co do chmur poleciał”. System MOL Optivum dla bibliotek szkolnych jest dobrze znany nauczycielom-bibliotekarzom. Dzięki narzędziom pozwalającym w pełni obsłużyć pracę biblioteki szkolnej stał się niekwestionowanym liderem w tym zakresie. MOL NET+ stanowi jego naturalną kontynuację i jest jedynym systemem dla bibliotek szkolnych, funkcjonującym w chmurze. Dwie cechy odróżniają MOL Optivum od MOL NET+. Po pierwsze stacjonarny system biblioteczny stał się usługą sieciową, czyli inaczej mówiąc „oprogramowaniem w formie usługi” (*SaaS – Software as a Service*). Po drugie windowsowy interfejs stacjonarnej aplikacji zastąpił interfejs działający całkowicie w oknie przeglądarki. W MOL NET+ udało się osiągnąć efekt znacznego podobieństwa obu interfejsów, dzięki czemu użytkownik, po krótkim okresie przystosowania, z łatwością odnajdzie większość funkcjonalności znanych mu z MOL Optivum. Większość, ponieważ MOL NET+ nie jest dokładnym odwzorowaniem MOL Optivum – różnica technologii pozwala na nowocześniejszą i ulepszoną realizację tych samych opcji programu. Funkcjonalny dystans między systemami będzie się z czasem powiększał – chmura umożliwi bowiem ciągłą ewolucję systemu i uzupełnianie go o kolejne możliwości postulowane przez bibliotekarzy.

Dla kogo stworzony jest MOL NET+?

MOL NET+ jest systemem dedykowanym bibliotekom szkolnym każdej wielkości. Jako usługa dostarczana zdalnie jest skalowalny i konfigurowalny. Dzięki temu można dostosować parametry systemu w taki sposób, by działał sprawnie bez względu na liczbę czytelników, intensywność wypożyczeń i wielkość księgozbioru. Liczba wdrożonych systemów MOL NET+ przekroczyła w 2016 r. tysiąc i dynamicznie wzrasta.

Funkcjonalność MOL NET+

Całość systemu MOL NET+ jest dostosowana do specyfiki działalności biblioteki szkolnej. Statystyki operują cezurami czasowymi związanymi z rokiem szkolnym, czytelników można zaś promować do następnej klasy bez potrzeby poprawiania oznaczenia klasy odrębnie na każdym koncie użytkownika. Przy wprowadzaniu nowych czytelników można ich dane

importować z innego oprogramowania zarządzającego administracją szkoły. Bibliotekarze znajdują w programie wszystkie narzędzia niezbędne do poprawnego prowadzenia biblioteki szkolnej, np. dziennik biblioteki lub ewidencję darmowych podręczników. Autorzy programu reagują na pojawiające się postulaty i wymogi, tworząc kolejne funkcjonalności i w przypadku MOL NET+ proces ten odbywa się całkowicie automatycznie – nowe funkcje pojawiają się przy kolejnym logowaniu do systemu. Producent wspiera stale bibliotekarzy, prowadząc co kilka miesięcy dwudniowe webinaria (szkolenia online), które prezentują całą funkcjonalność systemu. Stanowią one idealne wsparcie dla nowych użytkowników oraz przydają się do odświeżenia zdobytej wcześniej wiedzy.

Zasadniczą częścią programu MOL NET+ jest zestaw funkcji odpowiadających klasycznym procesom bibliotecznym: gromadzeniu, opracowaniu i udostępnianiu. W module opracowania bibliotekarz może katalogować różnorodne materiały biblioteczne na wygodnych formularzach, sugerujących sposób tworzenia opisu. System podpowiada pobieranie gotowych opisów z Biblioteki Narodowej, które trafiają na ten sam formularz. Od razu można dodawać egzemplarze, które automatycznie dopisują się do wybranej książki inwentarzowej. Liczba książek inwentarzowych nie jest ograniczona. W module gromadzenia można przeglądać każdą książkę inwentarzową i dokonywać na niej podstawowych operacji – modyfikacji i ubytkowania. Można też łatwo przejść do edycji opisu bibliograficznego, związanego z konkretną pozycją inwentarzową oraz podejrzeć, kto wypożyczył dany zasób. Opracowanie wspomagają kartoteki haseł oraz słowniki systemowe, zawierające takie elementy opisu, jak: nazwa wydawcy, miejsce wydania, symbol UKD. Pozwala to na łatwą kontrolę poprawności zapisu i poprawę ewentualnych błędów. Kartoteka haseł formalnych, przedmiotowych i tytułów serii pozwala na taką samą kontrolę w zakresie zasadniczych elementów wyszukiwawczych.

Ważnym elementem modułu gromadzenia jest skontrum, prowadzone jako tzw. spis z natury. Dzięki prostocie interfejsu jest ono łatwe do przeprowadzenia, a w bibliotece stosującej kody kreskowe również szybkie. Konsekwentne stosowanie kodów kreskowych bardzo przyspiesza obsługę czytelników. Interfejs został zaprojektowany w taki sposób, by odczytanie dwóch kodów (na karcie czytelnika oraz na wypożyczanym egzemplarzu) wystarczyło do wypożyczenia. Zwrot wymaga odczytania tylko kodu na egzemplarzu. W bibliotekach szkolnych, gdzie występuje duże nasilenie ruchu w czasie przerw, to szczególnie ważna funkcjonalność.

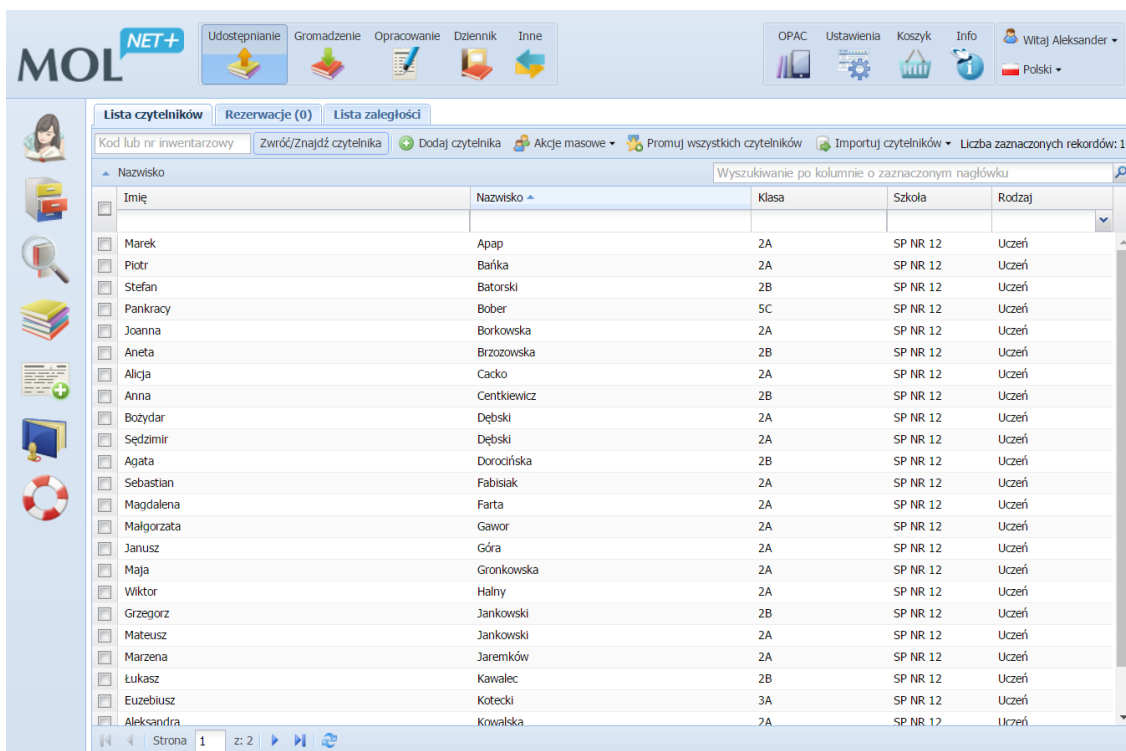
MOL NET+ a wymagane standardy

Od samego początku istnienia MOL-a przywiązywano szczególną wagę do zgodności programu z obowiązującymi przepisami. To samo podejście cechuje najnowsze wydanie – MOL NET+. System poprawnie interpretuje rekordy w formacie MARC 21, kopiowane z Biblioteki Narodowej, umieszczając je na formularzu uporządkowanym według stref opisu. MOL NET+ zachowuje zgodność z normami opisu bibliograficznego. Wszystkie dokumenty pochodne – wygląd książki inwentarzowej, protokołów ubytków czy raportu skontrum (inwentaryzacji) są zgodne z obowiązującymi regulacjami. Dziennik biblioteki szkolnej jest odwzorowaniem papierowej wersji dziennika, lecz daje też możliwość pełnej modyfikacji wprowadzanych tam danych. Błędy można poprawiać, opis działań – uzupełniać, wstawiać

dodatkowe akcje między wpisanymi już wydarzeniami. Z innych standardów należy wymienić wymogi WCAG 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines), które zostały uwzględnione w katalogu dla czytelników (OPAC). MOL NET+ kontynuuje wszystkie wysokie standardy, które firma MOL tworzy od 25 lat komputeryzacji bibliotek szkolnych.

Interfejs MOL NET+

Jak wspomniano na początku, program otwiera się w oknie przeglądarki po wpisaniu adresu WWW, prowadzącego do instalacji MOL NET+ konkretnej biblioteki. System korzysta z logowania wspólnego dla wielu produktów, które mogą być używane w szkole (np. dziennik elektroniczny), ale konto można założyć również tylko dla samego systemu MOL NET+. Widok po zalogowaniu został zaprojektowany tak, aby najważniejsze funkcje systemu były zawsze w zasięgu jednego kliknięcia.

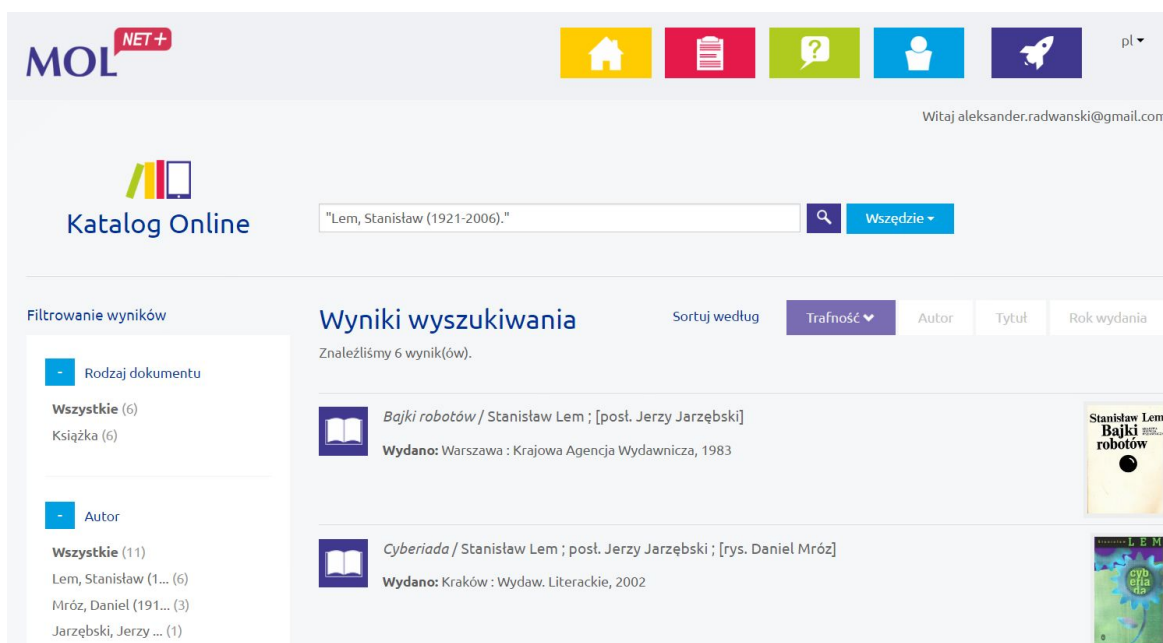

II. 1. Interface systemu MOL NET+
Źródło: MOL NET+.

Ikony widoczne na górze kierują do podstawowych modułów, zaś widoczne po lewej są skrótami do najczęściej używanych funkcji. Dzięki takiej nawigacji „zgubienie się” w systemie jest praktycznie niemożliwe, a dostęp do każdej funkcji wymaga najwyżej dwóch kliknięć. Większość informacji zorganizowana jest w postaci tabel, których kolumny mogą być przesuwane, ukrywane, filtrowane i dowolnie sortowane. System zapamiętuje układ dla każdego z bibliotekarzy indywidualnie – dla tych, którzy stracili nad tym kontrolę, istnieje też łatwy powrót do ustawień domyślnych.

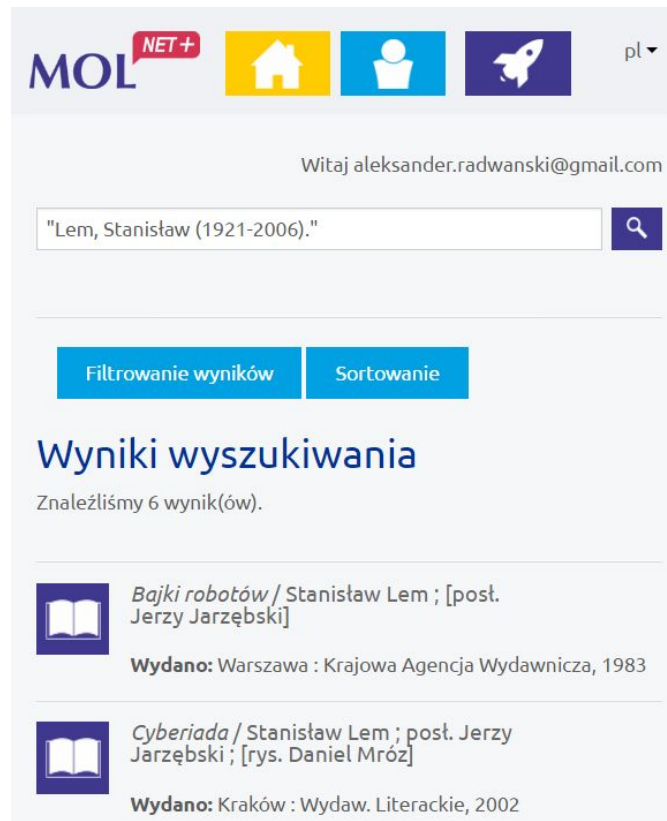
OPAC w MOL NET+

OPAC, podobnie jak aplikacja dla bibliotekarzy, nie wymaga instalacji. Do bibliotekarza należy jednak decyzja o uruchomieniu pewnych funkcjonalności dla czytelników, np. rezerwacji czy prolongaty książki. OPAC prezentuje zbliżony układ interfejsu z górnymi ikonami menu, ale został zaprojektowany pod kątem preferencji i oczekiwań młodzieży szkolnej. Można zmieniać jego kolorystykę na bardziej wyrazistą lub kontrastową, zgodną z wymogami WCAG 2.0. W oknie przeglądarki standardowego laptopa interfejs będzie wyglądał tak jak poniżej.

Il. 2. Katalog online systemu MOL NET+
Źródło: MOL NET+.

Wyszukiwanie w OPAC odbywa się jak w Google – za pomocą pojedynczego okienka wyszukiwawczego. Przeszukuje ono całe opisy bibliograficzne lub jak w klasycznym OPAC-u – wskazany element: tytuł, autora lub temat. Po lewej stronie listy wyników widać filtry, działające analogicznie do stosowanych w sklepach internetowych – czytelnik może zatem korzystać z nabytych wcześniej umiejętności. Kilka kliknięć pozwala zlokalizować poszukiwany zasób, filtrując wyniki po rodzaju dokumentu (książka, audiobook, film itp.), autorze czy temacie (hasłach przedmiotowych).

Il. 3. Responsywny interfejs użytkownika systemu MOL NET+
Źródło: MOL NET+.

Dzięki responsywności interfejs redukuje liczbę wyświetlanych elementów, dostosowując się do rozmiarów okna. Czytelnik zachowuje dostęp do najważniejszych funkcji oraz informacji także na ekranie swojego smartfona. OPAC pozwala nie tylko na wyszukiwanie informacji, ale też umożliwia wgląd w stan własnego konta oraz dokonanie rezerwacji wybranego egzemplarza.

Wartość dodana MOL NET+

Chociaż transformacja oprogramowania lokalnie instalowanego na usługę sieciową jest naturalną tendencją we współczesnej informatyce, to nie każdy sieciowy system biblioteczny jest w stanie sprostać potrzebom użytkowników. Zaletą MOL NET+ jest udane odwzorowanie klasycznego systemu, który sprawdził się w ciągu 25 lat w tysiącach bibliotek szkolnych. I jest to system skierowany do tego samego środowiska. Wielu bibliotekarzom ulgę przyniesie uwolnienie się od ograniczeń kadrowych i sprzętowych, które są stałą bolączką bibliotek szkolnych. Nie jest tajemnicą, że w małych bibliotekach opieka informatyczna bardzo często jest niewystarczająca dla sprawnego działania systemu. Często też dostęp czytelnika do informacji, nawet przy wdrożonym module OPAC, jest ograniczony, bo serwer (w wielu przypadkach jest to po prostu komputer bibliotekarza) jest wyłączany po zamknięciu biblioteki. MOL NET+ likwiduje te ograniczenia – obsługa informatyczna jest całkowicie po stronie dostawcy systemu, zaś dostęp do katalogu jest nie tylko nieprze-

rwany przez całą dobę, 7 dni w tygodniu, ale również jest dużo lepszej jakości (niezależny od łącz używanych w bibliotece).

W związku z technologią chmurową artykułowane są często dwojakiego rodzaju obawy – o bezpieczeństwo danych, ich lokalizację i ciągłość działania. Dlatego warto pokrótce wyjaśnić, jak działa techniczne zaplecze MOL NET+. Wszystkie „molnety” zlokalizowane są na serwerach, znajdujących się w centrach danych na terenie Polski. Centra są wyspecjalizowanymi przedsiębiorstwami, zajmującymi się wynajmowaniem infrastruktury, więc są zobowiązane do zachowania bardzo wysokich standardów niezawodności – dysponują rezerwowym zasilaniem, łączami z odpowiednimi zabezpieczeniami oraz systemami archiwizacji danych. Nawet w przypadku totalnej awarii, istnieje możliwość łatwego transferu danych do innego centrum, dzięki zastosowanej architekturze systemu. Ta sama architektura pozwala na łatwe zwiększanie mocy obliczeniowej lub podniesienie jakości usługi, jeśli okaże się ona niewystarczająca.-

Nieuprawniony dostęp do danych w systemie MOL NET+ jest dużo trudniejszy niż w lokalnie zainstalowanym systemie MOL Optivum, ponieważ potencjalna liczba osób mających bezpośredni, fizyczny dostęp do serwera jest dużo mniejsza i ogranicza się do administratorów, podlegających restrykcyjnym procedurom bezpieczeństwa. Jeśli użytkownicy stosują bezpieczne hasła, możliwość ich przełamania jest znikoma. Wykonywana przez producenta MOL NET+ codzienna archiwizacja gwarantuje trwałość bazy, zaś awaria lokalnego komputera w bibliotece nie wpływa w żaden sposób na zawartość bazy. Jeśli dodamy do tego możliwość pracy na każdym komputerze z dostępem do internetu, niezależnie od systemu operacyjnego, to trudno przecenić zalety tej wersji MOL-a. Podczas działań serwisowych nie ma potrzeby przesyłania bazy, a wszelkie aktualizacje odbywają się niezauważalnie dla użytkowników, poza godzinami pracy biblioteki. Obawy związane z technologią chmury nie mają uzasadnienia w dotychczasowych doświadczeniach firmy MOL, dlatego będziemy zdecydowanie rekomendować tę wersję systemu wszystkim naszym klientom.

Zakup MOL NET+

Opłaty związane z eksploatacją systemu MOL NET+ mają postać rocznego abonamentu i zależą od wielkości szkoły. Aktualny cennik wygląda następująco:

Tab. 1. Cennik systemu MOL NET+

Roczny abonament					
Wielkość	XS	S	M	L	XL
	szkoły do 150 uczniów, przedszkola	szkoły 151–300 uczniów, inne placówki	szkoły 301–600 uczniów	szkoły 601–1200 uczniów	szkoły powyżej 1200 uczniów
MOL NET+	539 zł	755 zł	1170 zł	1294 zł	1419 zł

Źródło: MOL Sp. z o.o.

Dane teleadresowe:

MOL Sp. z o.o.
ul. Śląska 35-37
81-310 Gdynia
Tel.: 58 669 80 90
fax: 58 669 80 91
e-mail: mol@mol.com.pl
<http://www.mol.pl/>¹

Zachęcamy do zapisywania się na webinaria, poświęcone obsłudze systemu MOL NET+ oraz kontaktu mailowego lub poprzez profil na Facebooku – <https://www.facebook.com/MOLpl/>. Osoby zainteresowane zakupem systemu zachęcamy także do kontaktu z naszym partnerem i wyłącznym dystrybutorem, firmą Vulcan z Wrocławia:

VULCAN sp. z o.o.
ul. Wołowska 6
51-116 Wrocław
tel./faks: 71 757 29 29
e-mail: dws@vulcan.edu.pl
<http://www.vulcan.edu.pl/>

Radwański, A. MOL NET+. *Biuletyn EBIB* [on-line] 2017, nr 1 (171), Systemy biblioteczne. [Dostęp 2.02.2017]. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/513>. ISSN 1507-7187.

¹ Wszystkie odniesienia do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 27.12.2016 r.